

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Lenky Krupíčkové a Faisala Husseinio v právní věci žalobce: **A. K.**, zastoupen JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 12. 2024, č. j. 16 Az 19/2024-28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 6. 6. 2024, č. j. OAM-1035/ZA-ZA11-ZA21-2023 (dále též „napadené rozhodnutí“), žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze (dále též „městský soud“), který ji shora označeným rozsudkem zamítl. Rozsudek městského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 s. ř. s. Uvedl, že se ocitl v bezvýchodné životní situaci, kdy byl nucen si vypůjčit finanční prostředky od lichváře, aby mohl krýt náklady na život své rodiny. Následně čelil množství výhrůžek ze strany věřitele, pro které

se domnívá, že je ohrožen na životě a domovský stát mu není schopen z důvodu vysoké zkorumpovanosti poskytnout adekvátní ochranu. Domníval se, že byl postupem městského soudu poškozen, neboť ten nekriticky převzal závěry žalovaného stran fungování policejních složek v Uzbekistánu. Stejně tak bez dalšího přisvědčil žalovanému v hodnocení úrovně tamní spravedlnosti, aniž by reflektoval stěžovatelovu bezprostřední zkušenost s tamním systémem. Dané naznačuje, že obavy stěžovatele nejsou liché. Nadto ze zpráv o zemi původu jednoznačně vyplynulo, že ačkoliv je občanům dána teoretická možnost domáhat se související ochrany, existují výjimky, pro které je státní ochrana nefunkční. Byl přesvědčen, že žalovaný správní orgán i městský soud nedostatečně zjistily skutečný stav věci bez důvodných pochybností a nesprávně dospěly k závěru, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro přiznání některé z forem mezinárodní ochrany. S ohledem na shora uvedené navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení

IV.

[4] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry městského soudu. Plně přitom odkázal na správní spis, na své vyjádření k žalobě, na obsah napadeného rozhodnutí a rozsudek městského soudu. Úvahy městského soudu považoval jasné a srozumitelné a výrok rozsudku za řádně odůvodněný. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[7] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[8] Podle ustálené judikatury platí, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal správní soud za rozhodný, jak uvážil o pro věc zásadních a podstatných skutečnostech, resp. jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za lichou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06

pokračování

nebo rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-75).

[9] Nejvyšší správní soud připomíná, že nepřezkoumatelnost není projevem nenaplněné subjektivní představy stěžovatele o tom, jak podrobně by mu měl být rozsudek odůvodněn, ale objektivní překážkou, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkoumat napadené rozhodnutí (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24, ze dne 27. 9. 2017, č. j. 4 As 146/2017-35). Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64). S ohledem na skutečnost, že stěžovatel námitku nepřezkoumatelnosti vznesl pouze v obecné rovině, kdy uvedl, že městský soud pouze převzal argumentaci žalovaného a jeho postup a rozhodnutí aproboval, zdejší soud tuto posoudí v míře obecnosti, v jaké byla vznesena.

[10] Napadený rozsudek požadavkům přezkoumatelnosti dostál. Rozsudek je řádně odůvodněn a je plně srozumitelný. Z rozsudku je patrné, z jakého skutkového stavu městský soud vyšel, jak zohlednil podstatné skutkové okolnosti a jak na skutkový stav aplikoval rozhodnou právní úpravu. Nejvyšší správní soud si je vědom, že při soudním přezkumu vznikají situace, kdy se soud ztotožní s argumentací jedné ze stran sporu. V takovém případě jistě není jeho úkolem v odůvodnění svého rozhodnutí uměle konstruovat jinou formu pro sdělení téhož, aby se tak za každou cenu vyhnul přímé citaci vyčerpávajících souladných závěrů či odkazu na ně (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 4. 2015, č. j. 2 Afs 186/2014-58). Prezentovaný postup je možný pouze v případě, pokud je rozhodnutí žalovaného přezkoumatelné, tedy pokud v něm jsou přesvědčivé a úplně předestřeny důkazy, respektive výsledky dokazování jako jeho vlastní úvahy, na nichž je založen zjištěný skutkový stav a právní posouzení. Napadené rozhodnutí tyto požadavky splňuje. Subjektivní nesouhlas stěžovatele s důvody rozhodnutí nečiní rozhodnutí nepřezkoumatelným.

[11] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel podal dne 29. 7. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Dne 3. 8. 2023 následně stěžovatel poskytl údaje k podané žádosti, přičemž konkrétně sdělil, že je státním příslušníkem Uzbekistánu, uzbecké národnosti. Hovoří uzbeckým, tádžickým a ruským jazykem. Jeho náboženským přesvědčením je sunnitský islám a nemá žádné politické přesvědčení. Uzbekistán opustil dne 16. 7. 2023 autem do Kyrgyzstánu, následně cestoval letecky dne 17. 7. 2023 přes Istanbul do Budapešti. Do České republiky přicestoval dne 23. 7. 2023 osobním automobilem. Měl maďarské vízum, platné do dne 28. 7. 2023. K důvodům podání žádosti uvedl, že má hodně dluhů z podnikání. Je kuchař, otevřel si restauraci, kterou začaly různé orgány kontrolovat. Musel ji proto zavřít a zadlužil se. Vystudoval vysokou školu, chtěl se stát státním úředníkem, ale nemohl najít práci. Ve vlasti je vysoká korupce, všechny úřady i soukromá sféra jsou pod vlivem Ruska. Nyní o mezinárodní ochranu žádá, neboť se obává o svůj život, pokud se bude muset vrátit zpět do Uzbekistánu, kde mu bylo vyhrožováno. Při druhém pohovoru, dne 26. 4. 2024, uvedl, že i když původně žádal o maďarské vízum, jeho cílem byla od počátku Česká republika, neboť je tu vyšší životní

úroveň, a k odchodu z Uzbekistánu jej dotlačila i vysoká nezaměstnanost a špatná ekonomická situace tam.

[12] Stěžovatel zejména namítal nedostatečné zjištění skutkového stavu městského soudem, pokud se jedná o naplnění podmínek pro udělení některé formy azylu či doplňkové ochrany. Výslovně uvedl, že čelil útokům toliko ze strany soukromých osob a nebyl pronásledována státními orgány. K tomu Nejvyšší správní soud ustáleně judikuje, že žalovaný musí při posuzování žádostí vycházet z dostatečně aktuálních, důvěryhodných, objektivních a přesných (adresných) informací o zemi původu (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. února 2009 č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS, nebo ze dne 25. dubna 2019 č. j. 5 Azs 207/2017-36).

[13] Městský soud shora uvedená východiska rozhodovací praxe zohlednil. Vycházel ze zpráv o zemi původu, z nichž vyšel i žalovaný (zahrnují také informace o činnosti policie), přičemž tyto lze považovat za dostatečné a přiměřeně aktuální. Z nich se podává, že Uzbekistánu existuje možnost oddlužení v soudním řízení, po jehož zdárném skončení je daná osoba těchto závazků zbavena. Podle Informace MZV ČR, č. j. 103964-6/2024-MZV/LPTP, Uzbekistán – Činnost policie ve vztahu k ochraně práv občanů, Činnost úřadu ombudsmana, ze dne 1. 3. 2024, je uzbecká policie průměrným bezpečnostním sborem tohoto typu, který je po reformách schopný přijmout odpovídající opatření, obrátí-li se na ni občan s obavou z ohrožení, či je-li již přímo ohrožen. Určitou roli nicméně s ohledem na povahu tamního režimu mohou hrát „známosti“. Ze správního spisu však neplyne, že by se žalobce pokoušel řešit svou situaci ještě v Uzbekistánu, a tím pádem ani to, že by tamní orgány neposkytly ochranu jeho právům.

[14] Nejvyšší správní soud připomíná, že v rozsudku ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, uvedl, že ani „*obtíže žadatele o azyl, spočívající v nemožnosti splácení dluhu soukromým osobám v zemi původu, nelze bez přistoupení dalších zvláštních zřetele hodných okolností vnímat jinak než jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.*“. Na udělení této formy mezinárodní ochrany přitom není právní nárok. Stěžovatelovo zadlužení pak není samostatným důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2023, č. j. 7 Azs 103/2023-21).

[15] Hrozba pronásledování či vážné újmy ze strany soukromých osob může být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany pouze tehdy, pokud by bylo v řízení zjištěno, že státní orgány v zemi původu nejsou schopny nebo ochotny stěžovateli zajistit ochranu ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003 č. j. 4 Azs 38/2003-36, ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004-41 nebo ze dne 31. 10. 2008 č. j. 5 Azs 50/2008-62). V řízení nebylo zjištěno, že by státní orgány v zemi původu obecně nebyly schopny či ochotny zajistit ochranu před pronásledováním věřiteli (soukromými osobami). Obavy stěžovatele představují aktivity soukromých osob, jejichž motivace je rovněž soukromého charakteru (nesplacená půjčka), přičemž sám stěžovatel tyto výhrůžky nijak neřešil, natož, aby se obrátil na policejní orgán. Pokud jde o posouzení dostupnosti ochrany v takových případech ze strany uzbeckých státních orgánů, existuje k němu judikatura Nejvyššího správního soudu. Podle rozsudku ze dne 3. 10. 2018, č. j. 6 Azs 291/2018-25, „*jakkoliv je Uzbekistán*

pokračování

obecně hodnocen jako nesvobodná země s výraznými nedostatky v oblasti politických práv a občanských svobod, po nástupu prezidenta Mirzijojeva k moci v září roku 2016 došlo v zemi k jistému uvolnění, a to i ve vztahu ke kritikům režimu a osobám podezřelým z extremismu. Uzbecké zákony poskytují svobodu vnitřního pohybu, zahraničního cestování, emigrace a repatriace, omezenou pouze požadavkem tzv. výjezdních víz pro vycestování mimo území Společenství nezávislých států. Na tento rozsudek navázala již také řada usnesení kasačního soudu (např. usnesení ze dne 1. 9. 2020, č. j. 4 Azs 82/2020-50, ze dne 26. 11. 2020, č. j. 1 Azs 182/2020-29 nebo nedávné usnesení ze dne 26. 9. 2024, č. j. 7 Azs 84/2024). V kontextu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004-48, nemohou být ekonomické důvody azylově relevantní „v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny.“ Závěr žalovaného a městského soudu, že stěžovatel mohl a může využít ochrany v zemi původu, se tedy opírá o již existující judikaturu. Zdejšímu soudu rovněž není zřejmé, z jakého důvodu by měl být v tomto případě dán důvod pro udělení humanitárního azylu z důvodu údajné těžké nemoci či pronásledování jiné osoby od žalobce odlišné (jeho rodičů), kteří navíc zůstali v jeho zemi původu. Nejvyšší správní soud proto souhlasí s městským soudem, že v posuzované věci nebyly důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany.

[16] Závěrem Nejvyšší správní soud doplňuje, že „poskytnutí azylu“ je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky, který nelze zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změnách některých zákonů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Snaha o legalizaci pobytu (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004-44, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004-69, ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94, nebo ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81), stejně jako ekonomické důvody (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54, ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003-43, nebo ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65) nemohou být podle setrvalé judikatury Nejvyššího správního soudu relevantním důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.

[17] Nejvyšší správní soud neshledal, že by žalovaný a městský soud vybočili z dosavadní rozhodovací praxe a zároveň ani neshledal, že by zde byl dán důvod se od dosavadní rozhodovací praxe jakkoliv odchýlit. S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.). Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. února 2025

David Hipšr
předseda senátu